

Залучення страхових компаній до євроінтеграційних процесів за допомогою перестрахових операцій

В сучасних складних фінансово-економічних умовах розвитку світової економіки в цілому та економіки України зокрема, виникає проблема підвищення конкуренції та адаптації суб'єктів підприємництва до євроінтеграційних процесів, темпи яких збільшуються з кожним роком. Незважаючи на виникнення значних труднощів інтеграції України до Євросоюзу (питання візового режиму, членства в ЄС, взаємного визнання товарів та послуг) залучення саме страхових компаній, які утворюють найбільш потужний сектор діяльності небанківських фінансових установ, в якості інструменту інтенсифікації євроінтеграційних процесів останнім часом набуває все більшої актуалізації. Пріоритетність забезпечення фінансової стійкості страхових компаній як одного з основних чинників досягнення європейського рівня розвитку ринку фінансових послуг викликала необхідність використання перестрахових операцій. Стабільність функціонування страхових компаній на європейському ринку є необхідною умовою забезпечення ефективної діяльності всієї економіки країн членів ЄС. Так, перестраховування виступає дієвим механізмом досягнення фінансової стабільності, оскільки надає можливість страховим компаніям передавати частину ризиків, які перевищують їх фінансові можливості, з метою досягнення і підтримки достатнього рівня платоспроможності.

В останні роки в Україні відбувається значний розвиток страхових послуг, про свідчить зростання обсягів валових страхових премій та надання перестрахових операцій. Так, кількість страхових компаній в період 1998-2008 рр. зросла на 216 одиниці, валові страхові премії зросли майже в 11 рази у порівнянні з 2000 р. і в 2008 році склали 24008,6 млн. грн. Збільшення кількості страхових компаній, більшість з яких не має досить потужного потенціалу та фінансових можливостей,

зумовила необхідність активізації перестраховування. Застосовуючи перестраховування, страхові компанії зменшують розмір технічного ризику, тобто імовірності відхилення фактичного рівня сукупних страхових виплат від рівня, що прогнозується страховиком. Перестраховик бере на себе частину ризиків страховика, зменшуючи його відповідальність і тим самим перетворюючи непередбачені, перемінні витрати в постійні.

Крім того, процес перестраховування дає страхувальнику впевненість у своєчасному відшкодування збитків, оскільки страховик, який перестраховує прийняті на себе ризики, створює додаткові гарантії своєї фінансової стійкості. Отже, перестраховик збільшує ємкість страховика стосовно можливості підписання ризиків, забезпечуючи виконання таких необхідних умов євроінтеграційних процесів, як підвищення рівня конкуренції, досягнення достатнього рівня платоспроможності та підвищення капіталізації українських страхових компаній.

Сьогодні в країнах Європейського товариства відбувається процес реформування системи регулювання та контролю за страховими компаніями, що базується на дотриманні ними контрольних рівнів платоспроможності. Даний процес розпочався в 2002 році, коли Першою директивою по платоспроможності страхових компаній по страхуванню життя «Solvency I Life Directive» та Першою директивою по платоспроможності страхових компаній по страхуванню інших видів страхування «Solvency I Non-Life Directive» були внесені зміни в директиви по страхуванню, що визначають правила розрахунку маржі платоспроможності. Зазначені директиви лягли в основу першого етапу перегляду Європейської системи регулювання діяльності страхових компаній. До 2012 року в ЄС планують ввести в дію Другу директиву платоспроможності «Solvency II», яка в своїй більшості буде регулювати вимоги достатності капіталу страховиків.

Не дивлячись на значимість процесу перестраховування як інструменту залучення страхових компаній до євроінтеграційних

процесів, даний вид послуг ще недостатньо розвинутий та досліджений в Україні, як з наукової точки зору, так і з практичної. Перестраховання тільки починає виділятися в самостійний вид фінансової діяльності.

Вивчення досвіду європейських країн щодо реформування системи регулювання та контролю за страховими компаніями, що базується на дотриманні ними контрольних рівнів платоспроможності, підкреслює необхідність використання перестрахових операцій для забезпечення фінансової стабільності – необхідної умови євроінтеграційних процесів. Вимоги до платоспроможності є жорсткими і при невиконанні їх наглядовий орган втручається в роботу страхової компанії. Єдина система оцінки контрольного рівня платоспроможності надавала б можливість тісної й ефективної взаємодії наглядових органів різних країн, що безумовно має велике значення для розвитку європейського ринку страхування і перестраховання.

Таким чином, подальша інтеграція вітчизняного страхового ринку повинна відбуватись в розрізі розвитку перестрахових операцій, які виступають міжнародним механізмом забезпечення сталого розвитку економічних та суспільних процесів в кожній державі.

Кравчук Ганна Вікторівна, к.е.н., доцент, докторант Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Меренкова Ольга Віталіївна, старший викладач кафедри економічної кібернетики Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Кругловенко Ольга Олександрівна, здобувач Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»